Vosso

VESTLANDETS STØRSTE ELV

Vosso er Hordalands hovudpulsåre, aldri har ho runne meir rikeleg enn i våre dagar, og ikkje noka elv på Vestlandet er så vassrik. Auken i vassmengdene kjem hovudsakleg av kraftutbygging, med overføring av vatn frå andre vassdrag. Klimaendringar kan òg ha gjort sitt til at Vosso har meir vatn enn før.

Med eit naturleg nedbørsfelt på nær 1500 km^2 er Vosso òg det mest omfangsrike vassdraget i Hordaland. Nedbørsfeltet er auka kunstig ved overføringar frå øvre delar av Steinslands- og Eksovassdraga. Det meste av overføringane skjer via Evanger kraftverk. Som følgje av kraftutbygginga er nedbørsfeltet til Vosso utvida til vel 1600 km^2.

Vassføringa ut av Vangsvatnet blir registrert på målestasjonen på Bulken. Dette er ein av dei eldste målestasjonane i landet i eit tilnærma uregulert vassdrag – stasjonen ligg ovanfor vassoverføringane frå utbygginga, og er såleis ikkje påverka av dei. Stasjonen har ein ubroten måleserie sidan 1891. Data herfrå har vore nytta i mange samanhengar, til dømes som typevassdrag for utrekning av variasjonar i vassføringa som følgje av eventuelle klimaendringar. Også vasstemperaturen i Vosso blir målt fleire stader.

I perioden 1961–90 auka årsmiddelvassføringa ved Bulken med 13 prosent samanlikna med avrenninga i dei føregåande 30 åra. Tilveksten har vore størst i haustmånadene. Det samsvarar godt med auken i målt nedbør, som òg har vore størst om hausten. Denne auka vassføringa heldt seg utover første del av 1990-åra, men i 1996 kom det tørraste året sidan 1960. Vassføringa dette året var litt under 1/3 av det som vart målt i det våtaste året (1990).

Vosso mellom Evangervatnet og Bolstadfjorden. Frå vegen mot Øvstedalen. (Helge Sunde)

Det renn meir vatn enn i noko anna vestlandsvassdrag i Vossevassdraget. Frå Strandaelvi ved Taulen. (Helge Sunde)

VANGSVATNET – 150 ÅRS KAMP MOT FLAUM

Hadde naturen fått råda, er det rekna ut at ein såkalla hundreårsflaum ville auka vasstanden i Vangsvatnet til 7,4 meter over normal lågvasstand. Store delar av Vossavangen ville då stått under vatn. Den største flaumen kom i oktober 1918 (Ⓣ107). Då fekk alle husa langs Vangsgata vatn i kjellarane, og prestegarden stod for det meste under vatn. I eit grisehus steig vatnet over øyro på grisane. Dei skreik i kor – koret vart høyrt, og dei slakteferdige grisane vart frakta til tørt land, flytande på flesket.

No er den verste flaumfaren avverja – det tronge utløpet ved Bulken er utvida. Alt i 1854 sende Søndre Bergenhus Amt den første søknaden til Kanalvesenet (NVEs forgjengar) om å få senka Vangsvatnet. Vel ti år seinare vart arbeidet påbyrja, men tiltaka viste seg å ikkje vera tilstrekkelege under store flaumar. I dei neste hundre åra vart det stadig lansert nye planar, som fekk tommelen ned. Ein var redd for at eit inngrep berre skulle skyva problema nedover i Vosso. I 1990 kom den endelege planen på bordet: Utløpsområdet ved Bulken skulle stabiliserast med ein 50 meter brei steinterskel, med ei utforming som skulle sikra at vasstanden heller ikkje vart for låg i tørrvêrsperiodar. Elveløpet nedanfor skulle utvidast og gjerast djupare ved å sprengja bort 20 000 m^3 fjell. Dette skulle gje plass til alt vatnet under dei verkeleg store flaumane. Planen vart gjennomført i 1991–93. Tiltaket var omstridt, og er det framleis. Ein del av uroa er knytt til kva for konsekvensar endringane kan ha for laksestamma i Vosso.

Prestegardsalleen under storflaumen 28. september 1917. (Per Braaten)